

VIITORUL EDUCAȚIEI SUPERIOARE ÎN MOLDOVA

o privire asupra percepțiilor studenților

2019...

VIITORUL EDUCAȚIEI SUPERIOARE ÎN MOLDOVA

o privire asupra percepțiilor studenților

Metodologie: Cognitive Edge's SenseMaker® Narrative Enquiry tool

Autori: Dumitru Vasilescu, Specialist Politici, PNUD Moldova

Jana Midoni, Coordonatoare de Proiect, Laboratorul de Inovații din Moldova, PNUD Moldova

Evaluator: Anatol Gremalschi, Expert Educație, Institutul de Politici Publice din Moldova

Zhen Goh, Specialist Inovații, Cognitive Edge, Singapore

Design/machetare: Ion Axenti.

Dorim să mulțumim Rectorilor și personalului mai multor universități locale, inclusiv Universității de Stat din Moldova, Academiei de Studii Economice, Universității Tehnice, precum și unei echipe mari de voluntari și stagieri care au colaborat cu PNUD pentru colectarea micro-narațiunilor și participarea la sesiunile de generare de idei.

Acesta este un document pentru reflecție, susținut și elaborat de PNUD Moldova, în parteneriat cu Cognitive Edge – un grup de reflecție care aplică micro-narațiuni și dă sens experiențelor pentru a informa procesul de luare a deciziilor privind problemele complexe. Intenția acestuia este de a informa despre elaborarea de politici pe termen lung în sectorul educației, dar și de a inspira inițiativele locale fie individuale sau de grup, pe termen lung sau scurt inițiate de ministere, universități, profesori sau chiar studenți pentru a susține adaptarea învățământului superior la provocările din viitor.

Toate comentariile, întrebările și sugestiile privind documentul dat trebuie să fie adresate autorilor la adresa: dumitru.vasilescu@undp.org și/sau jana.midoni@undp.org.

CONȚINUT

Introducere.....	4
Context.....	4
Cum au fost colectate datele	6
Rezultatele sondajului. Percepția tineretului.....	7
Corelații și interpretări.....	10
Ce ne spun poveștile? O privire asupra narațiunilor.....	12
Rezumatul ședințelor de generare a soluțiilor cu studenții, facultatea și managementul universității	15
Experiența noastră cu utilizarea micro-narațiunilor	17
Concluzii și pașii următori.....	17
ANEXA: Infografic - viitorul educației.....	20

INTRODUCERE

Sectorul educației de pe glob suferă transformări semnificative. Sistemul de învățământ în următorii cinci ani nu va fi același ca astăzi. Este necesară regândirea modelului de educație existent pentru a răspunde cerințelor unei lumi în schimbare. Cursuri online masive deschise, implementarea realității augmentate în învățare și formare, programe de educație personalizate stabilite în cadrul organizațiilor corporative, dezintegrări economice, lipsa critică de instructori/personal didactic și nenumărate alte schimbări sunt toate ingredientele care conturează viitorul educației. În această lucrare, pictăm viitorul educației în Moldova din percepțiile studenților, profesorilor și a altor surse de încredere.

CONTEXT

În Moldova, încrederea în sistemul educațional a scăzut continuu în ultimii ani. În 2013, doar o treime¹ din populația Moldovei credea că reformele educației se îndreaptă în direcția bună. De atunci, numărul celor optimiști a scăzut și mai mult. Potrivit Webometrics, un instrument de clasare care măsoară performanța globală a universităților din întreaga lume², în anul 2012, luate în ansamblu, universitățile moldovenești se aflau pe locul 11.857 dintr-un clasament format din aproximativ 28.000 de universități din lume. În anul 2019, același indicator clasa universitățile moldovenești pe locul 14.794. locul al treilea, ceea ce reprezintă o scădere de 25% în 7 ani. Astfel de poziții nesatisfăcătoare în clasamente nu ar trebui să fie surprinzătoare.

Statisticile oficiale³ arată că Moldova cunoaște o scădere semnificativă a numărului de instituții de învățământ, profesori și studenți. Față de anul universitar 2010-2011, până în 2017/2018, numărul total de instituții de învățământ a scăzut cu 17,4%, fără modificări în numărul universităților de stat (19 universități în total). În aceeași perioadă, numărul cadrelor didactice din sistemul de învățământ a scăzut cu 22,8% și cu 25,5% în instituțiile de învățământ superior.

În anul universitar 2017/2018, numărul studenților înscriși în învățământul superior a scăzut cu 9,2 mii (12,3%) față de anul precedent, și cu 39,2% față de anul 2010/2011. Raportul elev - profesor la nivel universitar s-a schimbat de la 17 studenți/profesor în anul universitar 2012/2013 la 13,5 studenți/profesor în anul universitar 2017/2018, această evoluție punând o povară mai mare asupra administrației universităților. La fel, având în vedere că cea mai mică rată de înscriere în învățământ este caracteristică pentru grupa de vârstă de 19-23 de ani (24,7% de înscriere), aceasta fiind vârsta de nivel universitar, există multe de făcut pentru a îmbunătăți înscrierea în universități, dacă nu pentru a le micșora sau a le închide.

1. Institutul de politici publice: Barometrul opiniei publice al Republicii Moldova. "Institutul pentru politici publice, <http://www.bop.ipp.md/ro/result/bar>

2. Clasamentul Webometrics consideră și angajamentul de predare, rezultatele cercetării, prestigiul internațional perceput, legăturile cu comunitatea, inclusiv sectoarele industriale și economice, ale universităților pentru a realiza clasamentul.

3. "Educația în Republica Moldova, Publicație Statistică." Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova http://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Educatia/Educatie_RM_2018.pdf

Numărul în scădere a studenților afectează în mare măsură situația financiară a universităților și, în final, numărul și calitatea personalului didactic, dar și capacitatea universităților de a inova și de a se adapta la tendințele globale.

O altă provocare legată de educație este aceea că studenții absolvenți își găsesc rareori muncă în domeniul lor de alegere, deoarece capacitățile și profilurile lor nu corespund cerințelor angajatorilor. Există multe întrebări care plutesc în aer, dintre care cea mai evidentă este „Care este viitorul învățământului superior în Moldova?”.

Provocările legate de educație sunt abordate în documentele strategice de nivel național, inclusiv Strategia de dezvoltare a educației 2014-2020 „Educație - 2020”, în care este recunoscută realitatea din sistemul de învățământ, inclusiv din învățământul superior, iar viziunile de viitor și măsurile identificate fac parte din ele. Pe lângă aceasta, am fost curioși să aflăm cum percep beneficiarii învățământului superior acest sistem (percepția lor asupra calității învățământului superior pe care-l urmează), cum văd ei viitorul învățământului superior și care sunt soluțiile pe care ei le consideră ca un răspuns la cele mai urgente provocări ale universităților lor. Pentru a răspunde la aceste întrebări, noi am folosit metoda micro-narațiilor pentru colectarea datelor mici alternative de la studenți și profesori, iar mai jos oferim o analiză a ceea ce am adunat.

CUM AU FOST COLECTATE DATELE

În anul 2017, PNUD Moldova s-a asociat cu UNDP Istanbul Regional Hub și Cognitive Edge într-un efort comun de a răspunde la întrebarea „Care este viitorul învățământului superior în Moldova?”, folosind în acest scop date mici, denumite în această lucrare micro-narațiuni și indexarea lor prin Sensemaker. Sensemaker reprezintă un instrument convenabil, care combină avantajele ambelor metode de cercetare - calitative și cantitative. Partea calitativă constă în colectarea de la oameni a unor povestiri referitoare la întrebarea de cercetare (povestirile nu sunt lungi și se referă direct la problema abordată), pe când partea cantitativă constă în alegerea unui răspuns, de exemplu, la o întrebare cu răspuns multiplu, sau în alegerea unei poziții pe o triadă sau o duadă, fapt ce permite naratorului să răspundă la câteva întrebări legate de povestirea lui. Combinarea metodelor de colectare de date calitative și cantitative asigură atât efectuarea de analize aprofundate, cât și reprezentativitatea (sau cel puțin a estimărilor de încredere) frecvenței și comunității anumitor povestiri. Metodologia micro-narațiilor este descrisă în lucrarea anterioară „Ascultarea nevoilor locale de dezvoltare: Micro-narațiuni ca instrument pentru localizarea ODD”⁴.

Micro-narațiunile au fost colectate în semestrul II al anului universitar 2017/2018 în cadrul Universității de Stat din Moldova (32% din răspunsuri), Universității Tehnice din Moldova (38% din răspunsuri) și Academiei de Studii Economice din Moldova (30% din răspunsuri). Studenții au constituit 97% dintre respondenți. Chestionarele au fost colectate în mare parte offline, în grupele de studenți de la diverse facultăți din toate cele 3 universități. Au fost primite și analizate peste 1.000 de narațiuni.

4. https://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/library/inclusive_growth/listening-to-local-needs-for-development--micronarratives-as-a-t.html

În chestionar⁵, am oferit respondenților un scurt sumar asupra tendințelor generale care influențează viitorul educației, apoi i-am rugat să își exprime perspectivele asupra triadelor și să împărtășească micro-narațiuni despre modul în care cred că instituțiile lor de învățământ se pregătesc pentru a face față acestor tendințe. De asemenea, am solicitat respondenților să ofere o perspectivă utopică, precum și o perspectivă distopică a principalelor schimbări care vor avea loc în educație până în 2030. Acest lucru a creat o bază pentru a înțelege tiparele și perspectivele generale ale elevilor privind viitorul educației, precum și ne-a oferit o serie de micro-narațiuni pentru a fi citite și interpretate.

Analiza informațiilor colectate a fost realizată în mai multe etape:

- În primul rând, am analizat datele cantitative și corelațiile posibile;
- În al doilea rând, am analizat datele calitative - micro-narațiunile;
- Și, în sfârșit, am organizat sesiuni de generare de idei cu studenți, personalul universitar și practicienii din educație pentru a analiza rezultatele, a stabili provocările și a identifica în comun soluțiile posibile.

Efortul analitic ne-a dus la trei domenii principale de provocări legate de pregătirea universităților din Moldova pentru viitor, și anume:

Provocarea 1: Curricule de învățământ teoretice și rigide care nu sunt atractive pentru studenți;

Provocare 2: Nivel scăzut de motivație și abilități reduse ale profesorilor de a genera schimbări, proactivitate și implicare din partea elevilor;

Provocarea 3: Lipsa inovației în sistemul de învățământ.

În continuare, prezentăm analiza detaliată, idei colectate și sistematizate de la diverși actori, recomandări și soluții posibile pentru adaptarea învățământului superior la un viitor mai luminos.

5. https://eu.sensemaker-suite.com/Collector/collector.gsp?projectID=UNDP_FutureofEdu2017&language=en#Collector

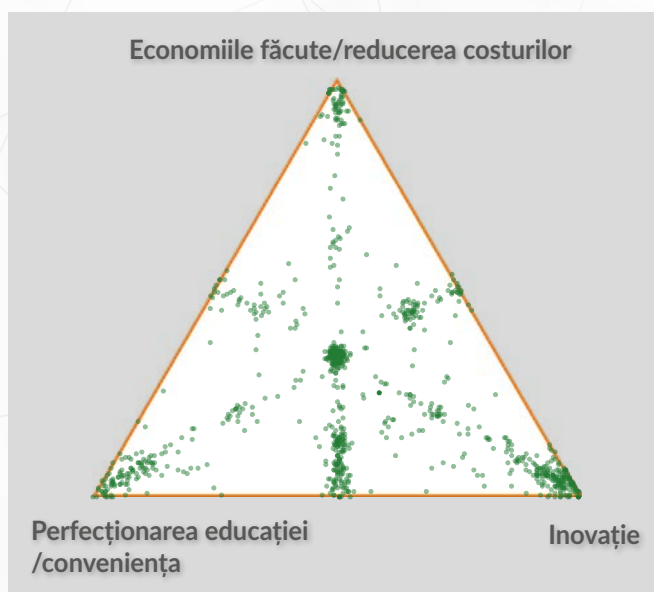
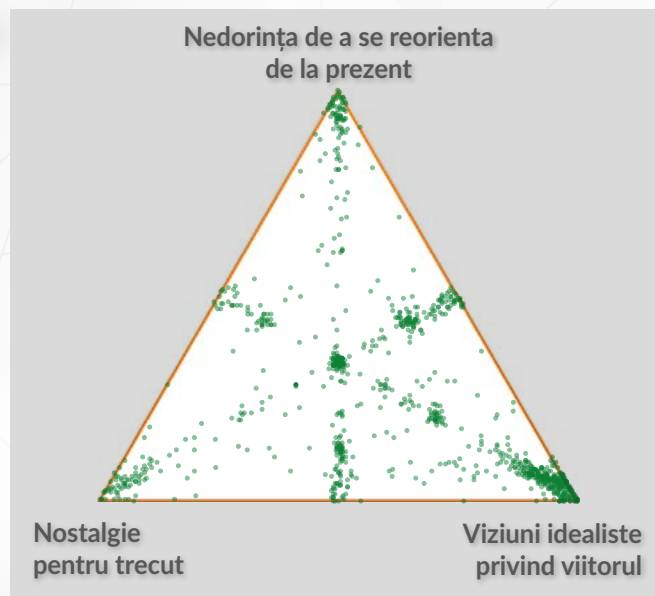
REZULTATELE SONDAJULUI. PERCEPȚIA TINERETULUI

Prima parte a chestionarului se bazează pe triade, care arată gândurile respondenților privind viitorul educației, iar mai jos sunt cele spuse de respondenți:

Cum se vor reflecta lucrurile în următorul deceniu ...?

Circa 63% dintre respondenți sunt de la „moderat idealști” până la „foarte idealști” cu privire la viitorul educației. Acest lucru poate fi explicat în diferite moduri, în special:

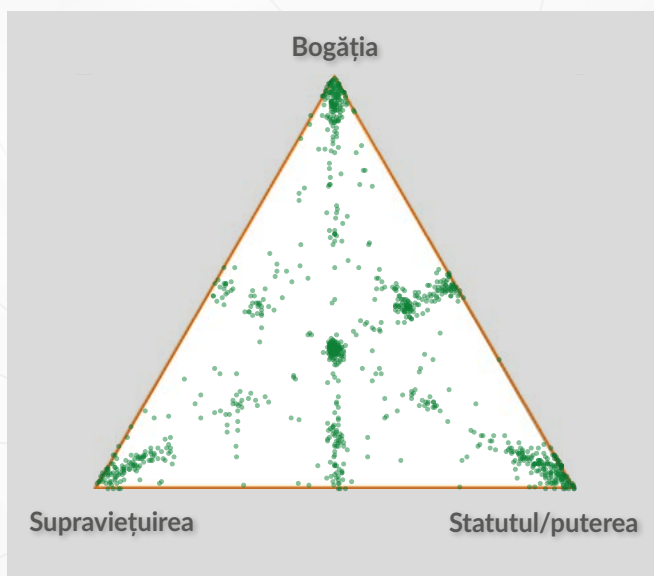
- Respondenții sunt foarte optimiști, deoarece au șanse mari și oportunități de a-și continua studiile în străinătate, beneficiind de un curriculum de calitate mai bună și de o infrastructură de cercetare.
- O astfel de perspectivă este dată din cauza că studenții sunt optimiști și/sau naivi referitor la faptul că lucrurile se vor schimba în mai bine.

Probabil că motivațiile vor veni de la...?

Cea mai mare parte a atenției este pusă pe inovație și îmbunătățirea calității educației (cu un accent deosebit pe calitatea curriculumului în vigoare, mai puțin pe infrastructură și dotări). Studenții ar putea crede că economiile de costuri și reducerile ulterioare ar fi distructive și devastatoare pentru instituțiile de învățământ, deoarece situația educațională este deja slabă.

Probabil, schimbarea va fi determinată de ...?

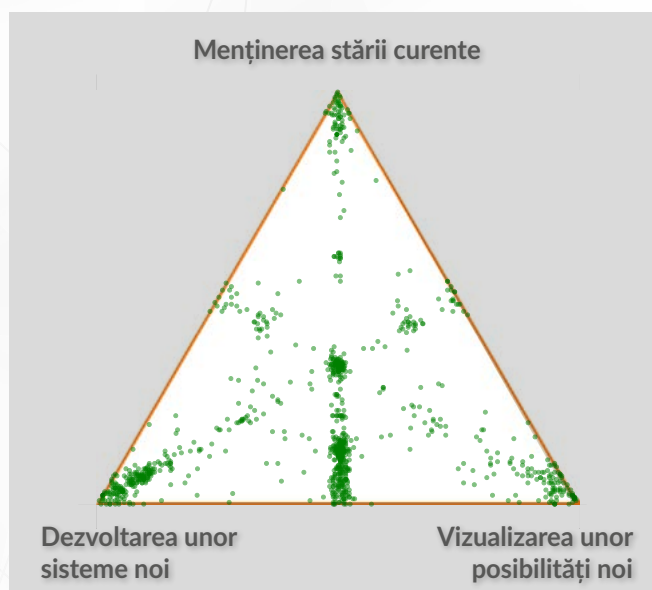
Foarte complex, dar majoritatea răspunsurilor se referă fie la bogăție, fie la statut / putere, fie la un amestec al celor două.

Acest lucru ar putea fi explicat de percepția de către studenți a ierarhiei sociale din Moldova, în cazul în care persoanele care posedă bogăție, statut și putere pot depăși și anula cu ușurință orice efort depus de cei care nu le au. Aceasta implică faptul că factorii decisivi din spatele oricărei schimbări a sistemelor educaționale din Moldova sunt în mâinile unor persoane bogate și puternice.

Instituțiile de învățământ sunt susceptibile să reacționeze prin ...?

Majoritatea respondenților consideră că universitățile ar reacționa mai degrabă prin construirea de noi sisteme, imaginându-și noi posibilități și un amestec dintre cele două.

Studenții ar putea înțelege că situația educațională actuală este slabă și va continua să se agraveze în lipsa unor acțiuni. Ei sunt siguri că menținerea stării actuale ar fi autodistructivă și poate chiar devastatoare pentru instituțiile de învățământ și, prin urmare, ele trebuie să construiască sisteme noi și / sau să își imagineze noi posibilități pentru a supraviețui.

Influențarea direcției viitoare va veni probabil de la ...?

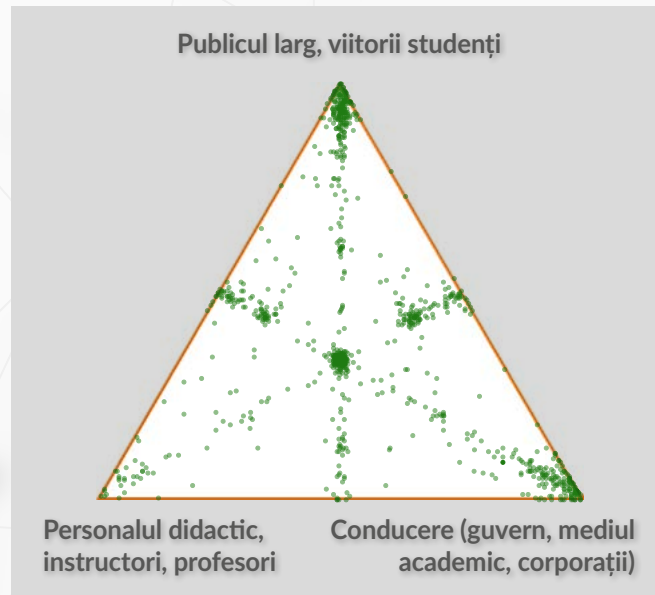
Viitorii studenți – actori ai schimbării. De asemenea, studenții consideră că conducerea universităților și a Guvernului ar trebui să joace un rol special. Foarte curios, de ce se pune atât de puțin accent pe personalul universităților ca inițiatori de schimbare? Doar în cazul personalului didactic există, ce-i drept slabe, corelații și anume personalul didactic corelează cu schimbarea, îmbunătățirile și noile posibilități. Înseamnă oare asta că importanța personalului didactic de a conduce schimbări este subminată?

Actuala opinie a studenților că viitorii studenți trebuie să producă schimbări în educație ar putea fi explicată prin lipsa de motivație, idei și resurse necesare pentru a crede că ei pot face schimbări și/sau că, în cele din urmă, studenții și publicul larg vor influența pasiv direcția viitoare a educației prin simplele forțe ale pieței – de exemplu, alegând să nu se înscrie în universități în cantități devastatoare, dacă calitatea învățământului superior continuă să se înrăutățească. Mai mult ca atât, posibil că

studenții cred că personalul didactic în sine nu deține suficientă influență asupra factorilor decisivi și este respins de guvern și de alți factori de conducere.

„Universitatea mea are nevoie de studenți cu inițiativă și voință de a schimba sistemul de învățământ. De asemenea, are nevoie de noi tehnologii și noi dotări pentru o predare mai ușoară.” - un student de la Universitatea de Stat din Moldova

„Instituția noastră de învățământ are nevoie de tehnologii noi pentru modernizarea și dezvoltarea unei noi generații de studenți.” - student la Academia de Studii Economice din Moldova.

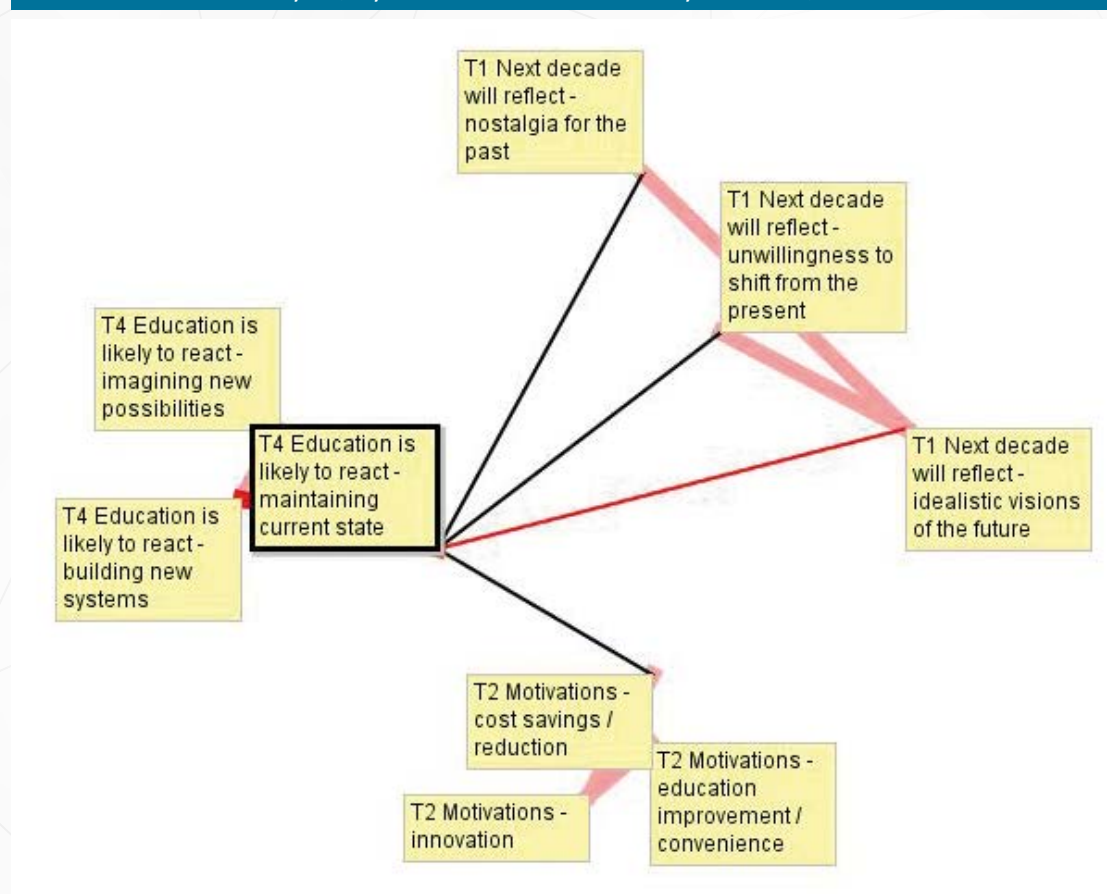

CORELAȚII ȘI INTERPRETĂRI

Corelațiile dintre triade sunt slabe sau chiar lipsesc.

Cea mai puternică corelație existentă arată că tinerii percep nostalgia pentru trecut, lipsa de disponibilitate de a trece de la prezent și motivația pentru economiile de costuri ca influențând factori ai tendinței universităților de a menține starea actuală (graficul 1). În același timp, ei consideră că, menținând starea actuală, universitățile nu pot genera viziunea idealistă asupra viitorului (cea mai puternică corelație negativă). Graficul 2 arată, de asemenea, corelația pozitivă dintre nostalgia trecutului și lipsa de dorință de a trece de la prezent cu motivația pentru economiile de costuri. Corelațiile pozitive legate de factorii negativi arată că studenții au percepții bune de ce sistemul de învățământ nu se schimbă sau se pregătește pentru viitor.

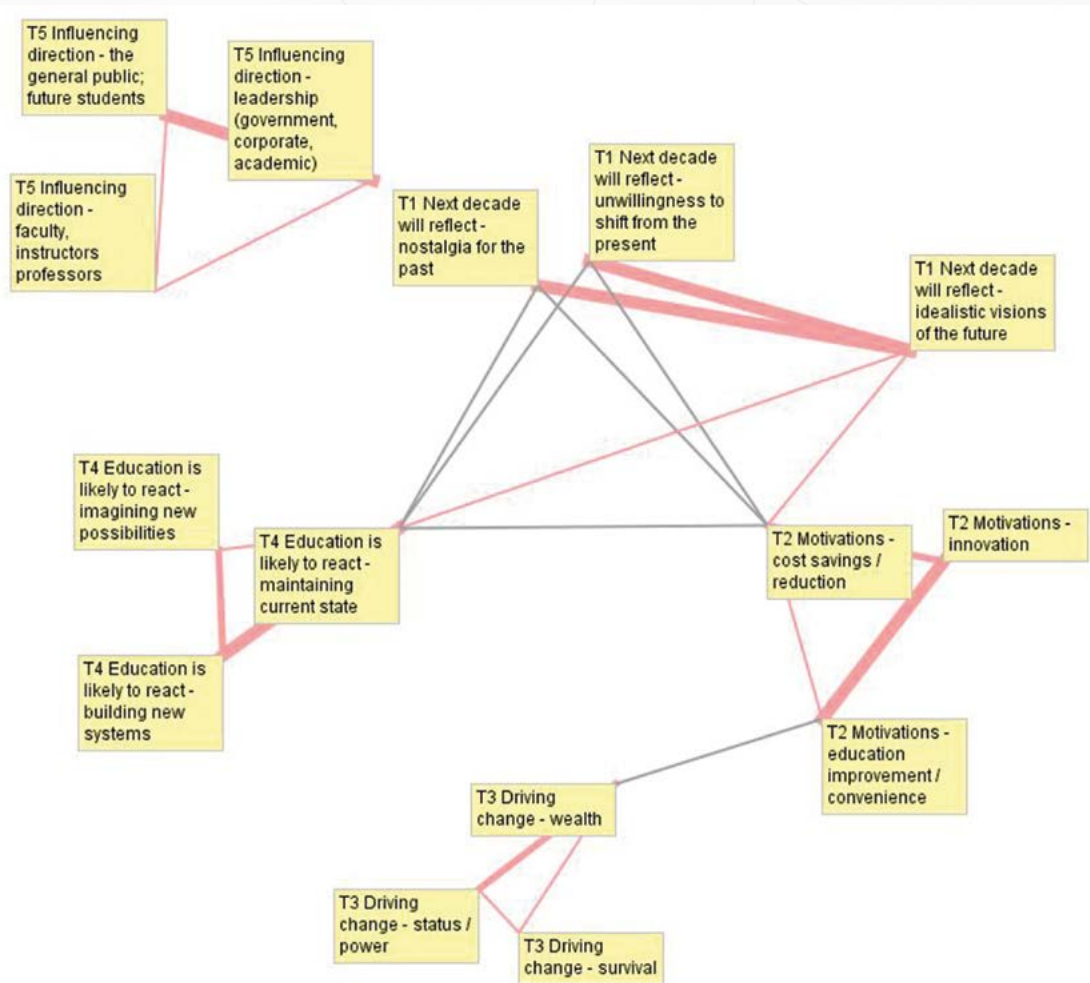
*Graficul 1. Corelații 0,2 și mai mari. Toate corelațiile sub 0,3.

Corelația pozitivă existentă între bogăție, ca motor al schimbării, și motivația de a îmbunătăți sistemul de învățământ ar putea fi explicată de percepția elevilor că îmbunătățirile se referă la echipamente și facilități, care necesită mai multe investiții și resurse.

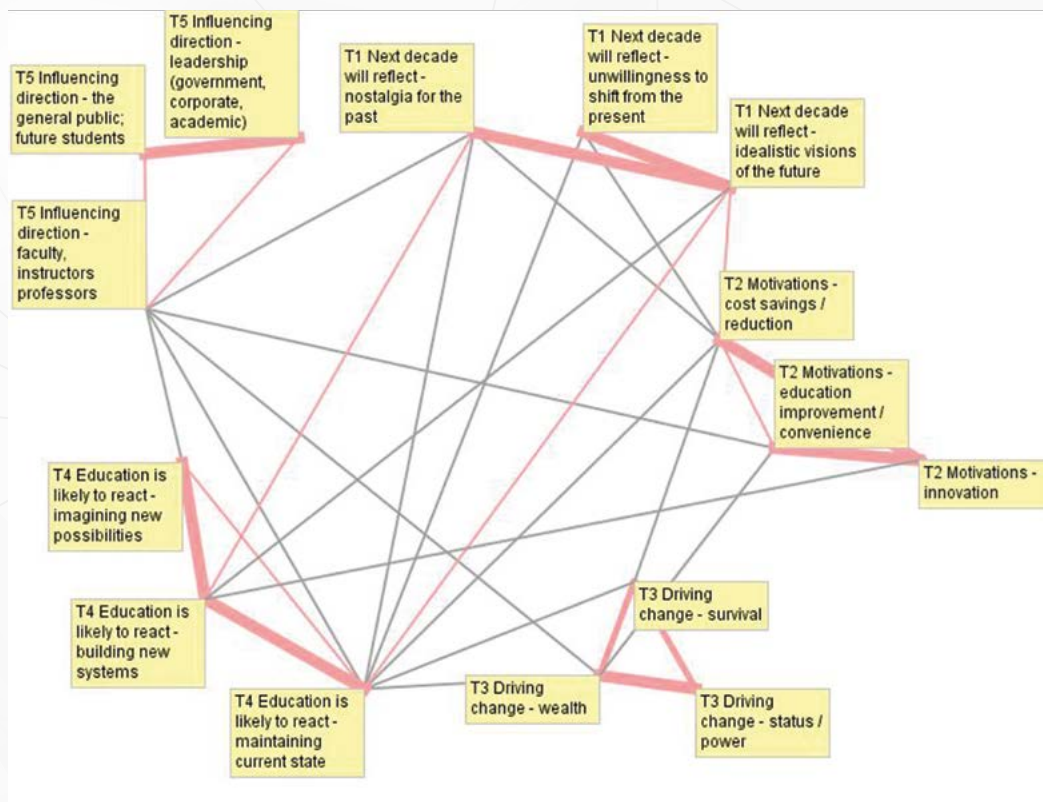
A doua corelație negativă se regăsește între nostalgia trecutului și construirea de noi sisteme ca reacție a instituției de învățământ, ceea ce arată că universitățile nu ar construi un sistem nou decât dacă ar scăpa de nostalgia trecutului.

*Graficul 2. Corelații de 0,15 și mai mari

Chiar dacă alte corelații existente sunt și mai slabe, le vom folosi pentru a arăta percepția studenților asupra altor aspecte ale viitorului educației. De exemplu, se percepe că construirea unui nou sistem de învățământ nu ar fi posibilă decât dacă motivația universităților este determinată de inovații și de faptul că ele au o viziune clară a viitorului. Cu privire la influențatorii viitorului, vom nota că există mai multe corelații pozitive în cazul profesorilor / lectorii facultăților, pe care studenții îi percep ca 2 categorii principale: cei care sunt nostalgici și predispuși să mențină starea actuală a lucrurilor și cei care își închipuie noile posibilități, sunt motivați de îmbunătățirea educației și care văd schimbările determinate de starea de bine. Deși doar aproximativ 5% dintre respondenți consideră lectorii / profesorii ca și cei care ar influența direcția viitoare, ei îi consideră pe dânsii ca o resursă bună, care poate conduce la schimbări pozitive și, prin urmare, care ar trebui implicați în generarea de soluții pentru îmbunătățirea sistemului educațional.

*Graficul 3. Corelații de 0,1 și mai mari

CE NE SPUN POVESTIRILE NOASTRE? O PRIVIRE ÎN NARATIVE

Necesitățile instituțiilor de învățământ în scopul pregătirii pentru drumul ce urmează

Tinerilor li s-a solicitat să explice care ar fi necesitățile instituției lor de învățământ în scopul pregătirii pentru drumul care urmează. Analizând conținutul povestirilor, am identificat că respondenții au pronunțat cel mai referitor la necesități: noi tehnologii, instituții, studenți, predare, metode, online, profesori, stagii, tineret, schimbări, moderne viitor, dezvoltare, inovații – aceste cuvinte fiind printre primele cele mai frecvente 30 de cuvinte ce au apărut în povestirile lor.

Am analizat mai adânc povestirile pentru a vedea ce au în vedere studenții atunci când se refereau la inovație, nevoi, tehnologii, profesori, predare, schimbări și am ajuns la concluziile de mai jos.

Cele mai des menționate **NECESITĂȚI** ale instituțiilor de învățământ în scopul pregătirii pentru drumul care urmează sunt:

1. Noi tehnologii și echipamente moderne, cum ar fi tablete interactive de învățare, proiectoare, acces la programe academice online, biblioteci online, instrumente de evaluare online;
2. Programe și cursuri academice revizuite, curriculum modern și metode interactive de predare;
3. Personal academic mai priceput, cu cunoștințe și mai flexibil, precum și personal administrativ capabil să promoveze inovații în sistemul de învățământ;
4. Mai multe stagii și practică;
5. Procesul de admitere revizuit și evaluarea studenților, sugerându-se că pentru a asigura obiectivitatea, ulterior acestea să se facă în format on-line;
6. Resurse financiare;
7. Idei noi și o viziune clară asupra proceselor de educație ce accelerează reformele;
8. Mai puțină birocrație și excluderea corupției.

Am analizat mai aprofundat povestirile în care apar cuvintele frecvent utilizate și am constatat următoarele:

Atunci când se discută despre **programe și metode de predare**, respondenții au făcut referire la necesitatea instituțiilor de a revizui programele de învățământ, inclusiv cursurile practice, materiale didactice actualizate, metodologii interactive de predare, mai multe experimente, concentrarea pe calitate și nu pe cantitate și pe dezvoltarea abilităților studenților. Aceștia s-au referit, de asemenea, la necesitatea promovării lucrului în echipă în rândul studenților, mai multe sarcini practice, implicarea studenților în procesul de predare, îmbunătățirea comunicării între profesori și studenți și oferirea accesului la resursele internaționale de lectură. Când vorbesc despre **inovație**, respondenții s-au referit mai ales la programele educaționale și la personalul academic și, într-o măsură mai mică, la îmbunătățirile tehnologice care ar susține procesul educațional. Tineretul a spus că programul academic ar trebui ajustat, atât ca conținut, cât și ca metode de predare. Aceștia doresc ca curriculumul să includă metode și instrumente de predare mai interesante și mai interactive și conținuturi ajustate la cerințele pieței muncii. De asemenea, ei consideră că instituțiile de învățământ au nevoie de profesori cu o deschidere mai mare către noile tehnologii și cu cunoștințe mai dinamice, aplicabile și specifice în profunzime. Mulți respondenți au definit profesorii viitorului ca fiind tineri. Din punct de vedere tehnologic, studenții consideră că tehnologia este necesară pentru a face procesul de învățare mai ușor și mai interactiv (tablete, proiectoare, alte dispozitive inteligente). Alte idei menționate includ promovarea recunoașterii și cooperării internaționale, progrese în mentalitatea studenților și extinderii lucrului în echipă, crearea laboratoarelor de cercetare și dezvoltarea unei viziuni avansate și clare pentru viitor.

Necesitățile cartografiate de către studenți indică faptul că ei știu cum arată un sistem de învățământ modern și acest lucru ar putea fi explicat prin expunerea respondenților la oportunități și informații globale, precum și prin experiența acumulată în sistemele de învățământ moderne prin programele existente de schimb sau prin schimbul de cunoștințe de la om la om.

Deși respondenții au vorbit despre o gamă largă de necesități, ei nu au abordat mai multe elemente pe care noi le-am considerat importante, cum ar fi rolul și contribuția studenților în pregătirea instituțiilor lor academice pentru drumul ce urmează, necesitatea unei mai bune orientări în carieră și axarea pe pregătirea pentru viitoarele locuri de muncă, axarea programelor academice pe dezvoltarea de competențe specifice, inclusiv abilități soft solicitate din ce în ce mai mult pe piața muncii, implicarea sectorului privat în predare și oferirea de oportunități de stagiere. Una dintre triade arată că respondenții consideră că direcția viitoare a educației va fi influențată în mare parte de publicul larg și de viitorii studenți. Combinată cu lipsa povestirilor despre rolul lor în schimbarea direcției viitoare, acest fapt poate sugera că elevii au nevoie de mai multă motivație, idei și resurse pentru a crede că ei pot face schimbările dorite.

Mai jos vom rezuma perspectivele utopice și distopice ale studenților asupra principalelor schimbări care vor avea loc în educație până în 2030..

DISTOPIA

Fiind curioși, am extras primele cinci cele mai apocaliptice scenarii, evidențiate de studenți în micro-narațiunile lor. Acestea sunt:

1. Totul va rămâne la fel. Studenții sunt îngrijorați că sistemul de învățământ va rămâne blocat cu aceleași echipamente vechi, profesori necalificați și metodologie învechită;
2. Multe din componentele existente ale sistemului educațional vor dispărea. Studenții vor dispărea fizic din clase, luând doar cursuri online. Instituțiile de învățământ vor dispărea, deoarece nu mai sunt la cerere. Ca urmare a acestui fapt, vor dispărea și profesorii, menționând-se în același timp și dispariția motivației de a studia. Se preconizează că investițiile în instituțiile tradiționale de învățământ nu se vor mai face;
3. Va avea loc „robotizarea” sistemului educațional și a societății în ansamblu. Mulți studenți așteaptă să vadă cum profesori sunt înlocuiți de către roboți, în timp ce tehnologiile vor crea dependență, iar comunicarea reală, pe viu dintre oameni va fi redusă drastic. De asemenea, se așteaptă și scăderea drastică a nivelului de inteligență;
4. Migrația devine pandemică. Studenții prevăd un număr tot mai mare de tineri care vor căuta oportunități mai bune în străinătate;
5. Corupția rămâne înrădăcinată în toate aspectele vieții.

UTOPIA

Pentru comparație, am extras și primele 5 cele mai optimiste scenarii menționate în micro-narațiuni, care sunt:

1. Educația viitoare va permite studenților să aleagă subiectele pe care doresc să le studieze și care sunt direct legate de interesele și abilitățile lor profesionale. Nu se vor mai preda subiecte inutile și practica va predomina asupra teoriei. Informațiile predate vor fi actuale și vor avea puține conexiuni cu trecutul;
2. Tot sistemul de învățământ se va muta în online. Nu vor mai exista universități sau clase fizice, toți studenții vor urma cursuri online sau mentorat, vor fi învățați fie de roboți, fie prin holograme. Tehnologia avansează și permite încărcarea informațiilor direct în creierul studenților sau oricărei alte persoane care dorește să studieze;

3. Procesul de predare va deveni foarte interactiv și de înaltă tehnologie. Profesorii vor fi vizionari, iar noul echipament va permite scufundarea în realitatea virtuală și experimentarea. Cărțile și materialele pe hârtie vor fi înlocuite cu dispozitive electronice și nu vor mai fi examene sau teste fizice;
4. Învățământul va deveni gratuit și disponibil pentru oricine este interesat, în principal datorită faptului că este accesibil online. Ca urmare, corupția se va reduce dramatic;
5. Mai degrabă, curriculumul academic va fi axat în mare măsură pe activități practice și mai puțină teorie. Studenții vor avea laboratoare performante în care vor putea exersa.

REZUMATUL ȘEDINȚELOR DE GENERARE A SOLUȚIILOR CU STUDENȚII, FACULTATEA ȘI MANAGEMENTUL UNIVERSITĂȚII

Aproximativ 35 de studenți de la universitățile din Moldova au participat la atelierul de generare a soluțiilor, în care au fost discutate rezultatele surprinzătoare din datele chestionarului și au fost identificate soluții prioritizate în grupuri pentru provocările educaționale.

Sesiunile de generare a soluțiilor, desfășurate cu studenții

Aproximativ 35 de studenți de la universitățile din Moldova au participat la atelierul de generare a soluțiilor, în care au fost discutate rezultatele surprinzătoare din datele chestionarului și au fost identificate soluții prioritizate în grupuri pentru provocările educaționale.

Rezultatele surprinzătoare pentru participanți au fost următoarele:

- În locul nostalgiei pentru trecut, așa cum se așteptau participanții, modul în care lucrurile se vor declanșa în următorul deceniu va reflecta în cea mai mare parte viziunea idealistă pentru viitor.
- Deși participanții se așteptau ca influențarea direcției viitoare probabil va veni din partea largului public, aceasta va veni de la personalul didactic, instructori și profesori.

Sesiunea rapidă de generare de idei a adus trei provocări prioritare legate de educație și soluții posibile, așa cum sunt văzute de studenții participanți.

Provocarea 1: Un sistem de învățământ teoretic și rigid, care nu este atractiv pentru studenți, dar poate fi abordat prin:

- Lecții mai practice ce trebuie consolidate prin cooperarea dintre universități și sectorul privat, cooperare în care companiile private transferă conținuturile practice către universități.
- Implementarea unor traseuri individualizate de învățare, valorificând capacitățile și posibilitățile individuale. Prestarea programelor de învățământ 24/24 de ore, 7/7 ore sau oferind mai multe opțiuni de planificare a programelor de învățare.

- Transformarea conținutului teoretic (20-25%) în conținut vizual, deoarece studenții consideră conținutul video mai atractiv. Puneți calitatea în fața cantității, reducând raportarea și reproducerea conținuturilor.
- Organizarea de ateliere de transfer de cunoștințe (de către studenții din anul final), conectându-i la noii veniți.

Provocarea 2: Nivelul scăzut al motivației și abilităților profesorilor de a conduce schimbări, pro activitatea și angajamentul studenților, care pot fi abordate prin:

- Promovarea programelor de schimb internațional de profesori și a programelor de instruire în universitățile străine în scopul achiziției metodologiilor moderne de predare.
- Promovarea metodelor de predare proactive la cursuri, cum ar fi ateliere, dezbateri, jocuri de rol și organizarea de predării și instruirii prin metode de la coleg la coleg.
- Transformarea profesorilor în prietenii studenților.

Provocarea 3: Lipsa inovației în sistemul de învățământ, care ar putea fi crescută prin:

- Parteneriate cu sectorul privat în aplicarea teoriei în practică;
- Implicarea studenților în dezvoltarea curriculară, în actualizarea periodică a curriculumului, în dezvoltarea testelor de evaluare ale cursurilor;
- Promovarea mentoratului în scopul incluziunii academice și implementării proiectelor individualizate;
- Mai multă interacțiune a studenților cu oameni din lumea practicii. Promovarea platformelor care conectează studenții la o comunitate mare de persoane interesate de aceleași subiecte de învățare.

Sesiune de generare a soluțiilor cu profesorii

Sesiune de generare a soluțiilor cu profesorii

Celălalt atelier a reunit 15 profesori din cele 3 universități pentru a discuta rezultatele micro-narațiunilor, care reprezintă reflecțiile studenților și a căuta în comun soluții potențiale la provocările principale. Cadrele didactice recunosc provocările existente în sistemul de învățământ superior din Moldova, într-o mare măsură sunt de acord cu interpretările studenților, dar au și propriile lor interpretări și sugestii cu privire la modul de abordare a problemelor specifice. Aceștia recunosc că sistemul de învățământ din Moldova se transformă prea lent, nefiind capabil să răspundă dinamicii și cerințelor din sectorul privat – cei mai mari creatori de locuri de muncă. În același timp, profesorii cred că nu numai ei sunt responsabili pentru calitatea educației, dar și studenții, calitatea cărora a scăzut în ultimul timp. Mulți dintre studenți nu au cunoștințele de bază, preconizate a fi învățate în școli, iar o mare parte dintre ei nu au o orientare profesională. Astfel, profesorii sugerează că schimbările în sistemul de învățământ ar trebui să înceapă din clasele mici.

În general, profesorii consideră că principalele schimbări în învățământul superior ar trebui să vină din partea cadrelor didactice universitare, dar întrebarea la care încă nu există răspuns constă în ce măsură profesorii au cunoștințele și potențialul necesar pentru a face acest lucru. Iar cei care le au, nu sunt suficient de motivați. Aranjamentele financiare din sistemul de învățământ sunt reglementate prin lege, fapt ce nu le permite universităților să remunereze profesorii pentru producerea de schimbări în sistemul de învățământ. În plus, profesorii sunt atrași de salariul mai mare și de locurile de muncă

mai prestigioase existente pe piața locurilor de muncă. O altă provocare este una comportamentală, cadrelor didactice lipsindu-le capacitatea de a colabora în cadrul unor proiecte specifice.

Pentru a răspunde provocărilor existente, iată câteva idei cartografiate de către profesori:

- Promovarea într-o măsură mai mare în rândul profesorilor, precum și a studenților, a lucrărilor de cercetare. Dezvoltarea și promovarea centrelor de cercetare sau scriere (există un astfel de model în SUA). Studenții ar trebui să fie motivați să se implice activ în lucrările de cercetare;
- Accentuează rolul important al metodelor interactive de predare, dezvoltarea și promovarea lor ca parte componentă a curriculumului. De asemenea, aplicarea în predare a ludificării (gamification);
- Extinderea părții aplicative a predării prin promovarea învățării prin acțiune, cu asigurarea mentoratului din partea companiilor;
- Susținerea colaborării dintre profesori prin dezvoltarea conceptului de „cafenea didactică”, concept destinat învățării unul de la altul (de exemplu, despre pregătirea materialelor de suport înainte de curs, despre construirea unui curriculum pe care studenții să-l învețe). Pentru a fi lucrative, astfel de activități trebuie să devină remunerate.

EXPERIENȚA NOASTRĂ CU UTILIZAREA MICRO-NARAȚIUNILOR

Pe parcursul experimentului, a devenit clar că studenții au înțeles cum arată un sistem educațional bun și au demonstrat că se așteaptă la condiții mai bune în propria țară. Prin utilizarea micro-narațiunilor, studenții au putut să identifice problemele specifice pe care le întâmpină în primul rând și prin asta – că micro-narațiunile reprezintă un mod efektiv și eficient de colectare a feedbackului și de a oferi informații cruciale ce sunt utile pentru proiectarea politicilor educaționale dintr-o perspectivă centrată pe om. Suntem dornici să folosim micro-narațiunile ca mijloc de colectare a datelor și în viitor.

CONCLUZII ȘI PAȘII URMĂTORI

Considerăm metodologia de micro-narațiuni drept un instrument de cercetare relevant pentru colectarea percepțiilor persoanelor despre diverse aspecte ale experienței lor de viață, în acest caz particular – despre învățământul superior pe care-l urmează. Aceasta oferă posibilitatea de a înțelege nu doar percepția oamenilor cu privire la o întrebare specifică, dar și cu privire la istoriile care formează viața cotidiană a oamenilor. Sesiunile de generare de idei ne-au ajutat să prioritizăm provocările identificate și să găsim soluțiile posibile. Am implicat atât respondenții (utilizatorii educației), cât și practicienii (prestatorii de educație) în exercițiul dat și credem că contribuțiile colectate sunt valoroase pentru elaborarea unei strategii și planificarea acțiunilor ulterioare la nivelul conducerii

Universității, dar și a Guvernului. De asemenea, recomandăm ca metodologia micro-narațiunilor să fie aplicată cu regularitate de către universități, iar contribuțiile colectate să fie evaluate pentru o aliniere mai bună la tendințele actuale în domeniul învățământului și să răspundă mai bine la necesitățile studenților viitori, astfel păstrând relevanța lor în viitor.

Principalele concluzii care reflectă rolul și nivelul de implicare a studenților și profesorilor în elaborarea de inovații la nivel de universitate sunt captate mai jos:

- Studenții au o înțelegere bună a calității învățământului (superior) și a tendințelor globale care stimulează schimbarea și inovația în sectorul educației;
- Prin urmare, ei au cartografiat cu ușurință provocările ce se referă la sistemul de învățământ superior pe care-l urmează și surprinzător, sunt optimiști că universitățile vor reacționa imaginându-și posibilități noi și creând noi sisteme educaționale (a se vedea T4.);
- Studenții au așteptări mari de la programul educațional disponibil la nivel de universitate, precum și de la personalul didactic;
- În același timp, studenții de azi nu se văd ca promotori ai schimbării, nici nu par că doresc să se implice în proiecte universitare prin generarea de idei sau ca implementatori de proiecte;
- Personalul didactic înțelege și este de acord cu perspectivele aduse de studenți;
- Totuși, ei cred că schimbările trebuie să înceapă la nivelul învățământului general;
- Există o capacitate de inovație și motivare în rândul cadrelor didactice. Cu toate acestea, se pare că aceasta nu este suficient de valorificată;
- În acest context, cadrele didactice trebuie să recunoască importanța lor pentru pregătirea universităților pentru viitor și necesitatea de a fi abilitați, precum și motivarea de a începe să se comporte ca promotori ai schimbării.

Concluzionând în baza celor trei grupuri de provocări identificate de studiul dat (percepțiile studenților):

- Un program de studii teoretic și rigid în învățământul superior, care nu este atractiv pentru studenți;
- Nivelul scăzut al motivării profesorilor și abilităților acestora de a determina schimbarea;
- Lipsa inovațiilor în sistemul educațional.

Credem că recomandările de mai jos pot fi utilizate pentru a inspira managementul universităților, decidenții politici și partenerii de dezvoltare la generarea de idei și soluții pentru a alinia programul de studii universitare la tendințele globale și noua eră a TIC:

- Promovarea unei culturi de gândire inovativă (neconvențională) și de cercetare la nivelul conducerii universitare, în rândul cadrelor didactice și studenților pentru a spori posibilitatea atragerii proiectelor noi, a fondurilor, precum și noilor talente în procesul de transformare la nivel universitar;

- Diversificarea ofertelor educaționale prin țintirea diverselor grupuri (de ex., persoanele în etate și persoanele ce se află la depărtare) și asigurarea metodelor alternative de învățare (opțiuni de învățare online, programe de studii în ritm propriu, agende de studii individuale, micro-certificare), promovarea învățării pe tot parcursul vieții și opțiunile de studii online, astfel sporind atractivitatea ofertei de studii.
- Îmbunătățirea colaborării cu angajatorii prin crearea unei punți mai puternice de legătură dintre studenți/absolvenți și piața muncii, inclusiv prin promovarea stagiilor de practică și programelor de ucenicie la locul de muncă, oferte de muncă cu normă redusă, implicarea mai bună a angajatorilor/sectorului privat în elaborarea programului de studii și consultații, elaborarea și implementarea inițiativelor comune cu universitățile, multiplicarea istoriilor de succes;
- Abilitarea studenților de azi și a profesorilor să acționeze ca promotori ai schimbării, încurajându-i să se dezvolte și să implementeze proiecte pilot și recunoscând contribuția lor la modernizarea și alinierea universităților la noile tendințe în educație și piața muncii.
- Utilizarea datelor (existente și noi) pentru a identifica punctele de intrare pentru schimbări, măsurarea impactului proiectelor pilot implementate.
- Încurajarea metodelor pro-active de predare și integrarea conținutului vizual în programele de studii;
- Cercetarea continuă a eforturilor existente pentru a îmbunătăți calitatea învățământului (la nivel local, dar și regional și global) și valorificarea lecțiilor învățate și experiența acestor eforturi. Crearea parteneriatelor și consolidarea colaborării dintre părți, inclusiv cooperarea dintre profesori.

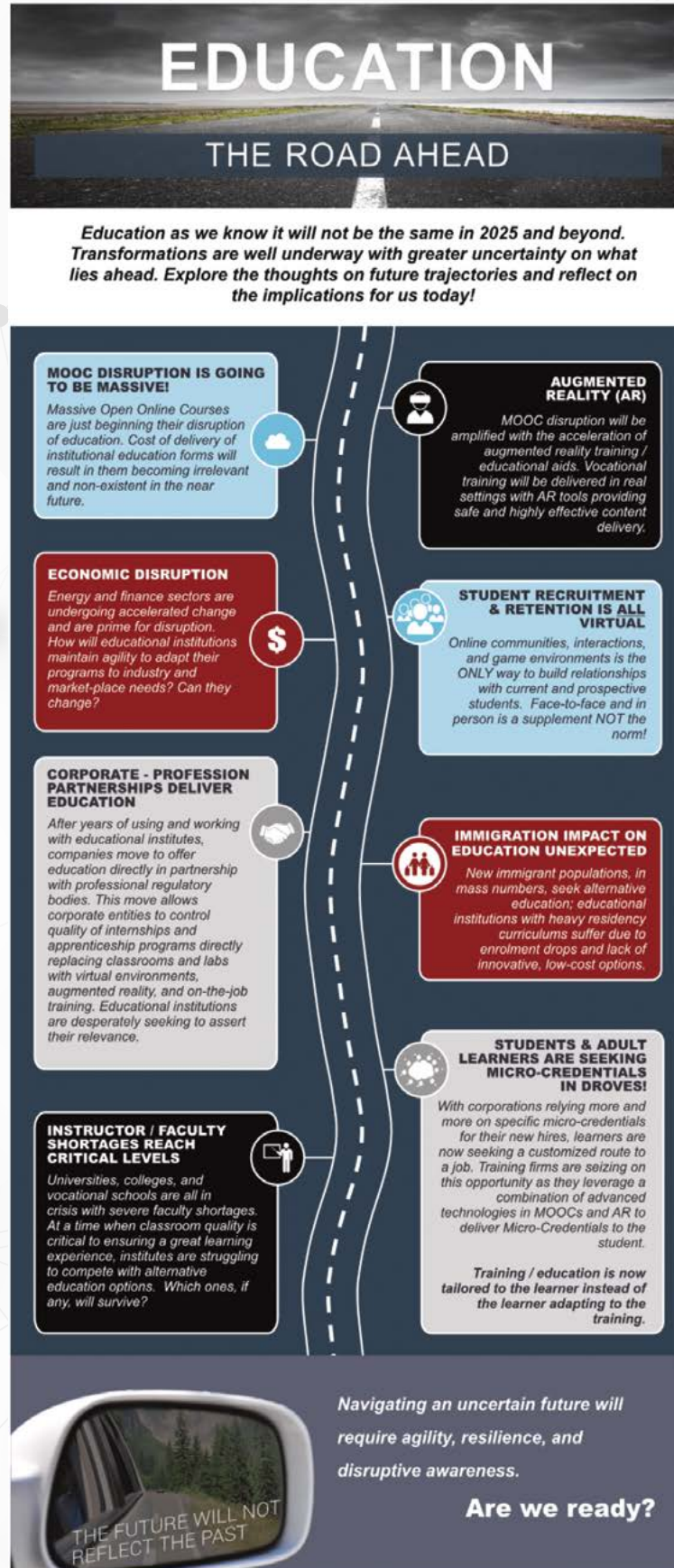
În cele din urmă, dar și în primul rând, rețineți că oricare dintre noi poate fi un promotor al schimbării și...

„Niciodată să nu puneți la îndoială că un grup mic de cetățeni gânditori, implicați, poate schimba lumea. Într-adevăr, acesta este singurul lucru care o poate face.”

— Margaret Mead

ANEXA:

Infografic - Viitorul Educației

Empowered lives.
Resilient nations.

**Programul Națiunilor Unite
pentru Dezvoltare**
în Moldova

www.md.undp.org